

**ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΘΝΟΤΗΤΑ:
ΕΝΑΣ ΚΡΙΣΙΜΟΣ
ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ
ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΗ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΗ
ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ**

Υβόννη Χαραχούσου, PhD

*Καθηγήτρια Τ.Ε.Φ.Α.Α,
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης*

Περίληψη

Το φύλο εμφανίζεται συχνά στη διεθνή βιβλιογραφία να επηρεάζει τη μάθηση και τη συμπεριφορά των μαθητών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πολλές μαθήτριες, ιδιαίτερα αυτές που είναι διαφορετικού χρώματος και εθνότητας, νοιώθουν αποξενωμένες, παραγκωνισμένες και ξεχασμένες στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα στις περισσότερες ανεπτυγμένες χώρες. Το μάθημα της φυσικής αγωγής δεν αποτελεί εξαίρεση. Η έρευνα συστηματικά αναφέρει ότι το μάθημα της φυσικής αγωγής νομιμοποιεί τον διαχωρισμό των φύλων, ο οποίος με τη σειρά του αναπαράγει «τις στερεοτυπικές πολύσεις» των αρσενικών και θηλυκών στα σπόρου. Οι καθηγητές φυσικής αγωγής στις μεικτές τάξεις συνήθως χρησιμοποιούν το φύλο σαν παράμετρο ομαδοποίησης των μαθητών/τριών, σε αντίθεση με την ομαδοποίηση που πρέπει να γίνεται με βάση το επίπεδο της ικανότητας και της επιδεξιότητας στις τάξεις. Μ' αυτό τον τρόπο στερούν από τους περισσότερους μαθητές/τριες τις ευκαιρίες να συμμετέχουν ενεργά στις φυσικές δραστηριότητες ανεξάρτητα από το φύλο τους. Επιπρόσθετα οι καθηγητές/τριες φυσικής αγωγής τείνουν να μεταχειρίζονται δια-

**GENDER AND ETHNICITY:
A CRITICAL
COMBINATION
FOR GENDER FAIR APPROACH
IN PHYSICAL EDUCATION**

Yvonne Harahousou, PhD

*Professor, Department of Physical Education
and Sport Science, Democritus University of Thrace*

Abstract

Gender has been continuously found in the literature to influence students' learning and behaviour in educational institutions. Many female students, especially those of colour, and different ethnicity, feel alienated, left out, and forgotten in the formal educational system of most developed countries. Physical education does not constitute any exception. Research has consistently reported that physical education legitimates gender segregation, which in turn perpetuate "the stereotypical polarities of masculinity and femininity in sport. Physical educators in co-ed classrooms usually use gender as a factor in grouping students as opposed to grouping by ability and skill level in classrooms, depriving most students of opportunities to actively participate in physical activities regardless of gender. In addition, physical education teachers tend to treat boys and girls differently and teachers have different expectations toward boys and girls. Indeed, teachers mostly and actively interact more with males than with females. Physical Education today should find effective ways to

Αλληλογραφία

Υβόννη Χαραχούσου

*Αγία παρασκευή Τ.Θ. 178, Θεσσαλονίκη 57001,
Τηλ.: 23960 41756*

e-mail: harakabi@otenet.gr

Correspondence

Yvonne Harahousou

*Agia Paraskevi P.O. Box 178, Thessaloniki 57001,
Tel.: 23960 41756*

e-mail: harakabi@otenet.gr

φορετικά τα αγόρια από τα κορίτσια, έχουν διαφορετικές προσδοκίες από τα δύο φύλα και προσεγγίζουν περισσότερο τα αγόρια από τα κορίτσια. Επομένως είναι επιτακτική ανάγκη στο μάθημα της φυσικής αγωγής σήμερα να βρεθεύν αποτελεσματικοί τρόποι για να δημιουργήθουν ίσες ευκαιρίες και για τα δύο φύλα, ιδιαίτερα όταν στις τάξεις υπάρχουν άτομα διαφορετικών εθνοτήτων, εξασφαλίζοντας ένα σχολικό περιβάλλον που θα σέβεται τη διαφορετικότητα στις τάξεις, στα γυμναστήρια και στις σχολικές δραστηριότητες. Το μάθημα της φυσικής αγωγής πρέπει να αγκαλιάζει τη διαφορετικότητα, επανεξετάζοντας θεωρίες οι οποίες βασίζονται σε κατεστημένες πολιτισμικές αξίες. Με αυτό τον τρόπο το μάθημα της φυσικής αγωγή θα γίνει πιο ποιοτικό και οι μαθητές/τριες δεν θα σταματούν μετά το σχολείο, αλλά θα συνεχίζουν τη συμμετοχή τους σε φυσικές δραστηριότητες και σπορ εφ' όρου ζωής.

Λεξεις-κλειδιά: φυσική αγωγή, διαφορετικότητα, φύλο, εθνότητα.

create equal opportunities for both genders, especially when combined with ethnicities, by ensuring that the total school environment reflects the diversity of them in classrooms, gyms, and schools' activities. A quality physical education should be able to accommodate such diversity by re-examining assumptions based on existing cultural values. In this way, a quality PE should not cease after school but continue to feed a life-long participation in physical activities and sport.

Key-words: *physical education, diversity, gender, ethnicity.*

Εισαγωγή

Το φύλο εμφανίζεται συχνά στη διεθνή βιβλιογραφία να έχει διαφορετική επίδραση στη μάθηση των μαθητών/τριών και τη συμπεριφορά τους στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πολλές μαθήτριες, ιδιαίτερα αυτές διαφορετικού χρώματος, εθνικότητας και ικανότητας, καθώς και αυτές με χαμηλό εισόδημα, νοιώθουν αποξενωμένες, παραγκωνισμένες και ξεχασμένες στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα στις περισσότερες ανεπιγυμένες χώρες. Στο μάθημα της φυσικής αγωγής, ιδιαίτερα, το φύλο σημαίνει κοινωνικο-πολιτισμικές διαφορές ανάμεσα στους μαθητές και τις μαθήτριες. Σύμφωνα με τον Humberstone (1990), αυτές οι διαφορές στηρίζονται στα στερεότυπα των φύλων τα οποία περιβάλλουν τα σπορ και διευκολύνονται δια μέσου του

εκπαιδευτικού προγράμματος της φυσικής αγωγής. Επιπλέον, όπως αναφέρει η Hargreaves, (2000) «...Ο διαχωρισμός των φύλων και η διαφορετική μεταχείριση των αγοριών και των κοριτσιών συχνά θεωρείται κοινωνικά και πολιτισμικά νόμιμη στο πρόγραμμα της φυσικής αγωγής, ο οποίος μερικές φορές αιμύνεται γερά σαν κάτι το φυσικό και επιθυμητό από τους πολιτικούς και τους εκπαιδευτικούς. Οι καθηγητές φυσικής αγωγής ιδιαίτερα μέσα από την επαγγελματική κοινωνικοποίηση που έχουν υποστεί στη διάρκεια των σπουδών τους, λειτουργούν σαν διαγενεακοί ζωντανοί σύνδεσμοι ή πολιτισμικοί αγωγοί στην κατασκευή και τη μετάδοση των συγκεκριμένων προσανατολισμών των φύλων και της πρακτικής άσκησης στο επάγγελμα της φυσικής αγωγής (Brown & Evans, 2004).

Για να γίνουν κατανοητές όμως αφε-